

IDEJNA ZASNOVA PREDLOGA UREDITVE VRTIČKARSKEGA OBMOČJA ŠMARTNO OB SAVI

avtor: Klemen Kranjec I mentorica: prof. dr. Sonja Ilko I UL FA I EMŠ Arhitektura I Magistrsko delo I 2025

Magistrsko delo obravnava delno degradirano območje vrtičkov na robu vasi Šmartno ob Savi, ki se nahaja na severnem delu Ljubljane.

Skozi zgodovino se je pridelovanje hrane postopoma spreminjalo. Danes vrtnarjenje večini več ne predstavlja glavnega vira zelenjave in ostalih poljščin, pomen samozkrbe pa se z vidika trajnostnega razvoja krepi. S samozkrbo pridelamo svežo, lokalno hrano in zmanjšamo odvisnost od tiste ki je pridelana industrijsko. V urbanem in suburbanem območju Ljubljane z okolico najdemo čedalje več vrtičkarskih območij, saj je interes iz leta v leto večji. Problem teh območij se izraža v njihovi razdrobljenosti, nejasnih zasnovah in slabo opredeljeni rabi. Obstoječe rešitve so zaenkrat le redko celostne, uporabniki pa niso vključeni v obravnavo problematike in iskanja rešitev.

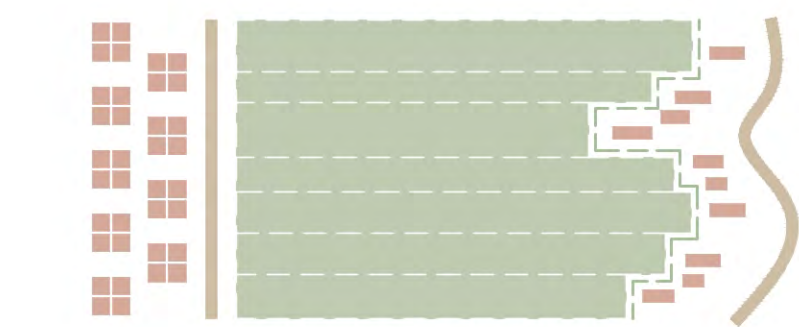
Namen projekta je revitalizacija delno degradiranih vrtičkarskih površin in s tem predlog nove ureditve prostora, ki spodbuja lokalno pridelavo hrane. Skozi analize prostora, vrtov in načinov ustvarjanja skupnosti v prostor vpeljem program, ki spodbuja k povezovanju med uporabniki in ustvari pogoje, ki podpirajo razvoj te skupnosti.

Predlagani program vključuje ureditev zunanjih in notranjih vrtičkarskih obdelovalnih površin, javnega sadovnjaka ter dveh podpornih objektov. Slednja vsebujeta javno usmerjene programe, kot so tržnica, družabni prostor in večnamenska predavalnica. Ti prispevajo k ustvarjanju prostora, ki spodbuja skupnostno delovanje in poveže uporabnika z lokalnim okoljem.

S predlagano zasnovo z obdelovalnih površin odstranim vse vrtno lope in ustvarim objekta s podpornim programom, s katerima tudi zaključim rob vasi in programsko povežem grajeno tkivo z okoliskimi zelenimi kmetijskimi površinami.

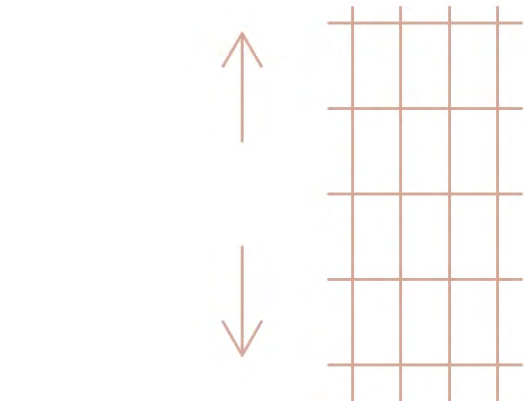
UMESTITEV V PROSTOR

ZNAČILNOSTI OBMOČJA - ROB MED VASJO IN MESTOM

Širše območje med urbanim in suburbanim opredeljuje prostor vmesnega pasu kmetijskih obdelovalnih površin. Slednji ločuje na eni strani oster rob urbane poselitve, na drugi pa prehaja v suburban prostor občestne vasi. Poseganje v ta prostor zahteva prehodni program, ki naj služi kot nekakšna vmesna cona, ki se programsko poveže z vasio in napaja ter dopolni obstoječe.

TIPOLOGIJA VRTOV - USMERJENOST

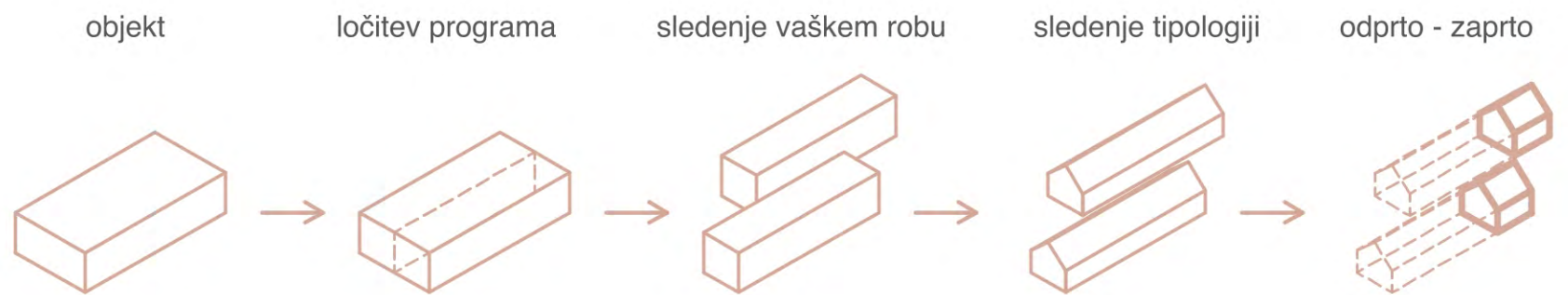
Parcela je vzdolžna in izrazito usmerjena v smeri sever-jug. Usmerjenosti parcele sledi tudi tipologija vrtov. Na osnovi analize vrtičkov v Ljubljani z okolico izberem linearni pristop k zasnovi, kar pomeni jasno usmerjenost z eno primarno povezovalno potjo. Na njo se postavi pravokoten sistem sekundarnih povezav po celotnem območju, kar ustvari ožje in prav tako usmerjene obdelovalne vrtove.

POVEZOVANJE PROGRAMA

Osnovni program predstavljajo zunanje obdelovalne površine vrtov in notranji podporni program. Kot povezavo med zunanjim in notranjim programom, v prostor umestim javni sadovnjak - park. Ta ponuja urejeno sprehajalno pot, sadno dreveje za namene pridelave sadja in proste travnate površine. Navezuje se na notranji družabni program in ga razširi, saj uporabniki tem dobijo dodatne možnosti uporabe zunanjega prostora. Gre torej za vpeljavo programa, ki deluje kot most in povezuje prostor grajenega in prostor zelenega.

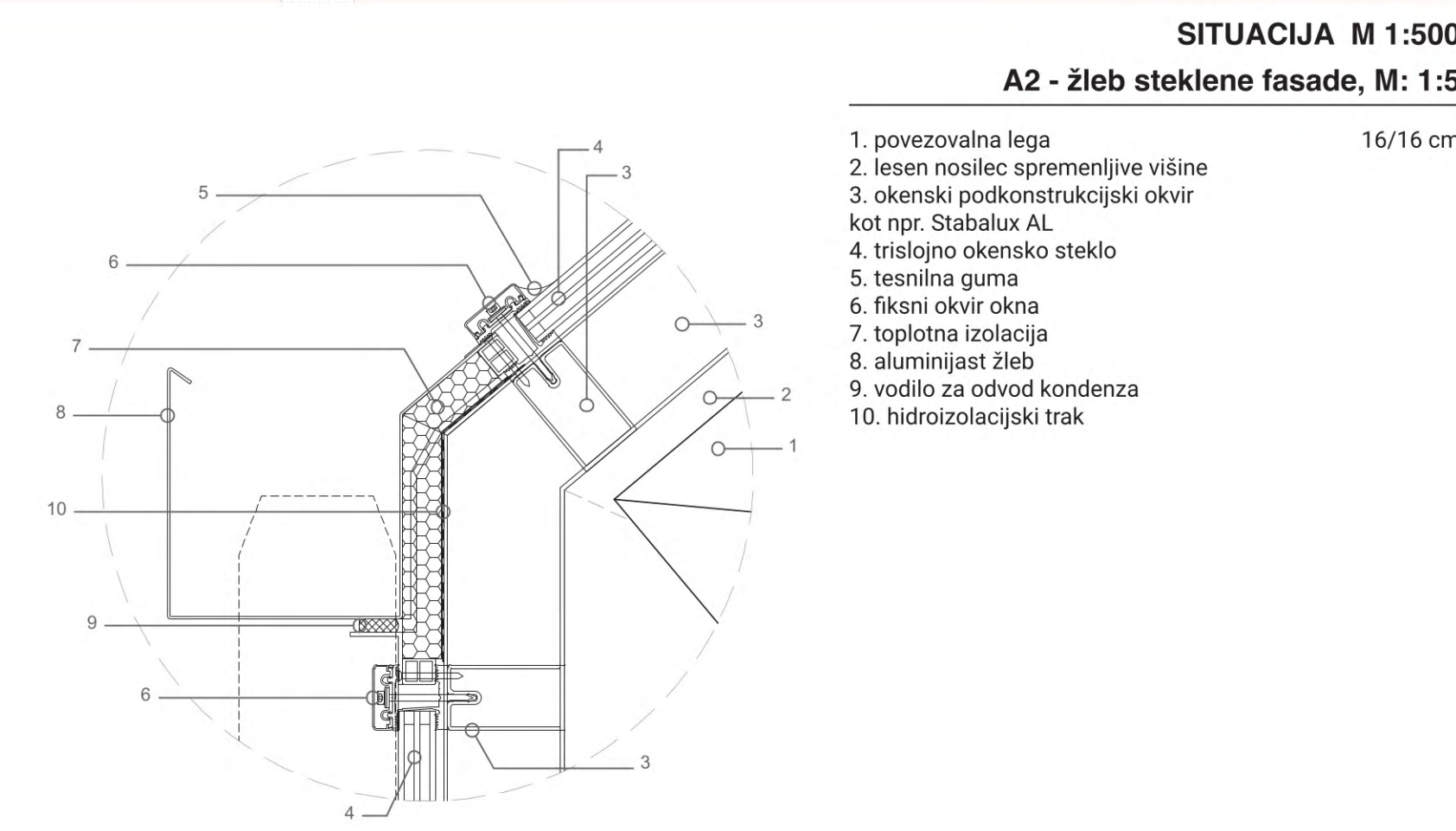
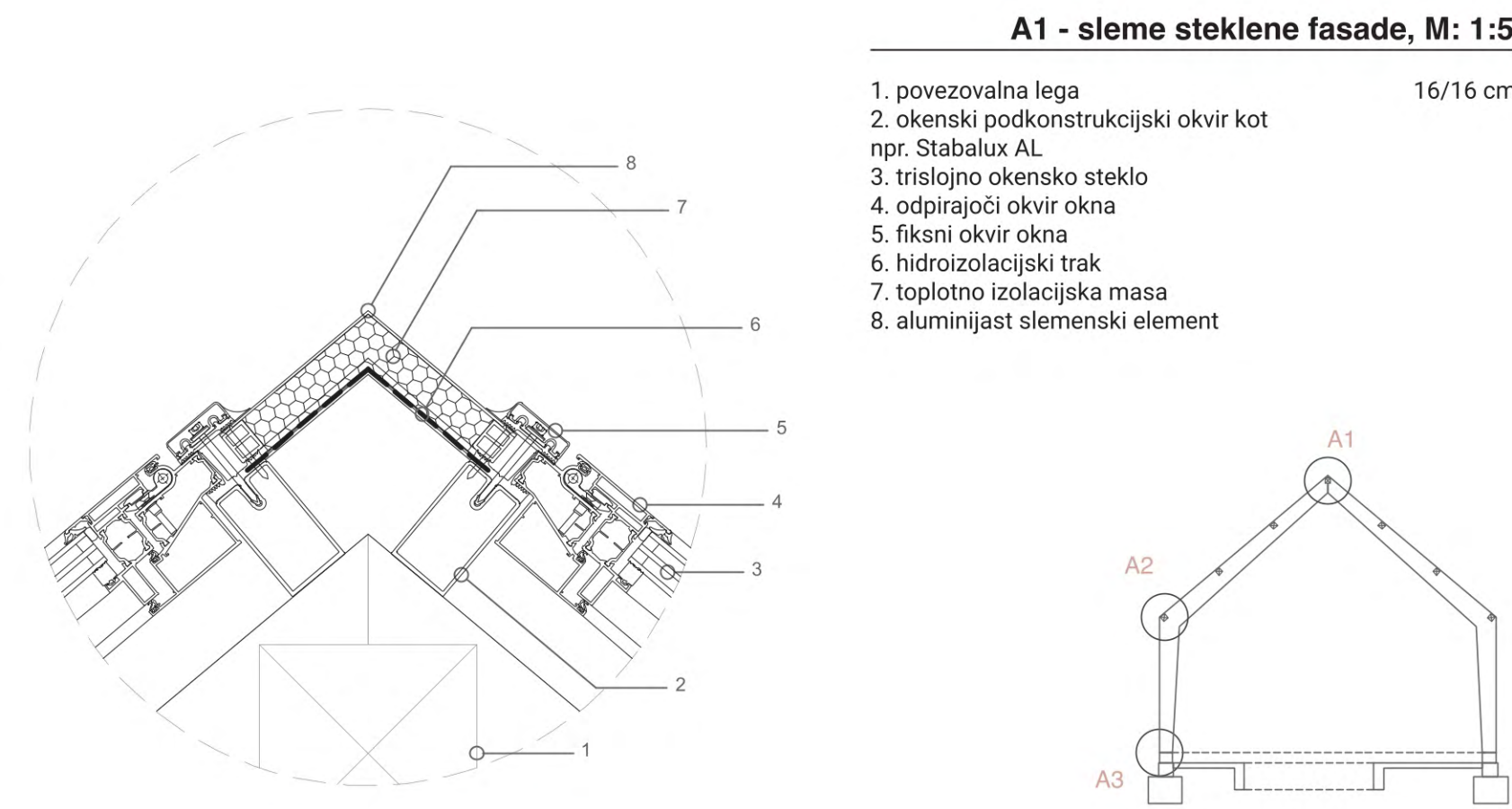
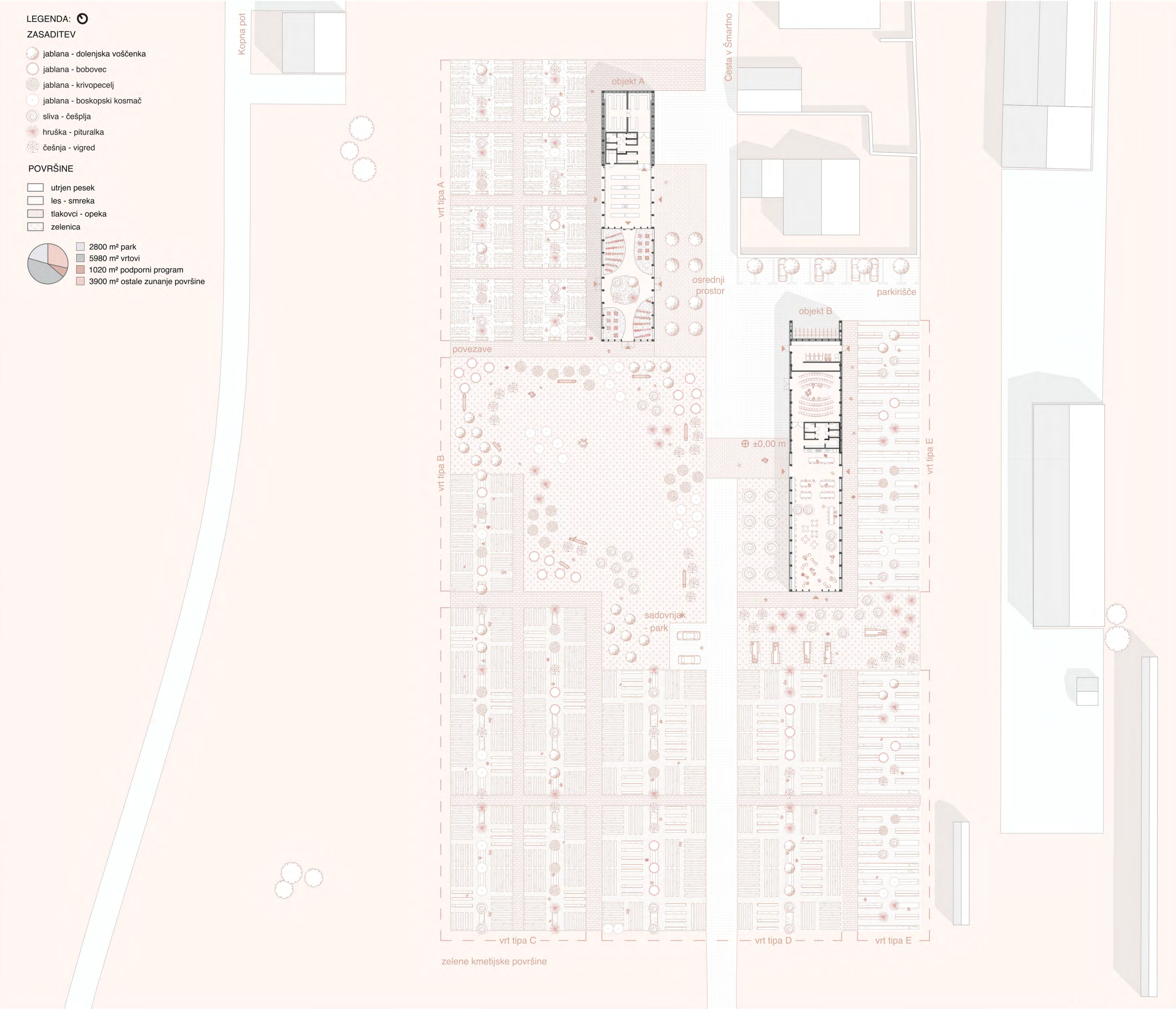
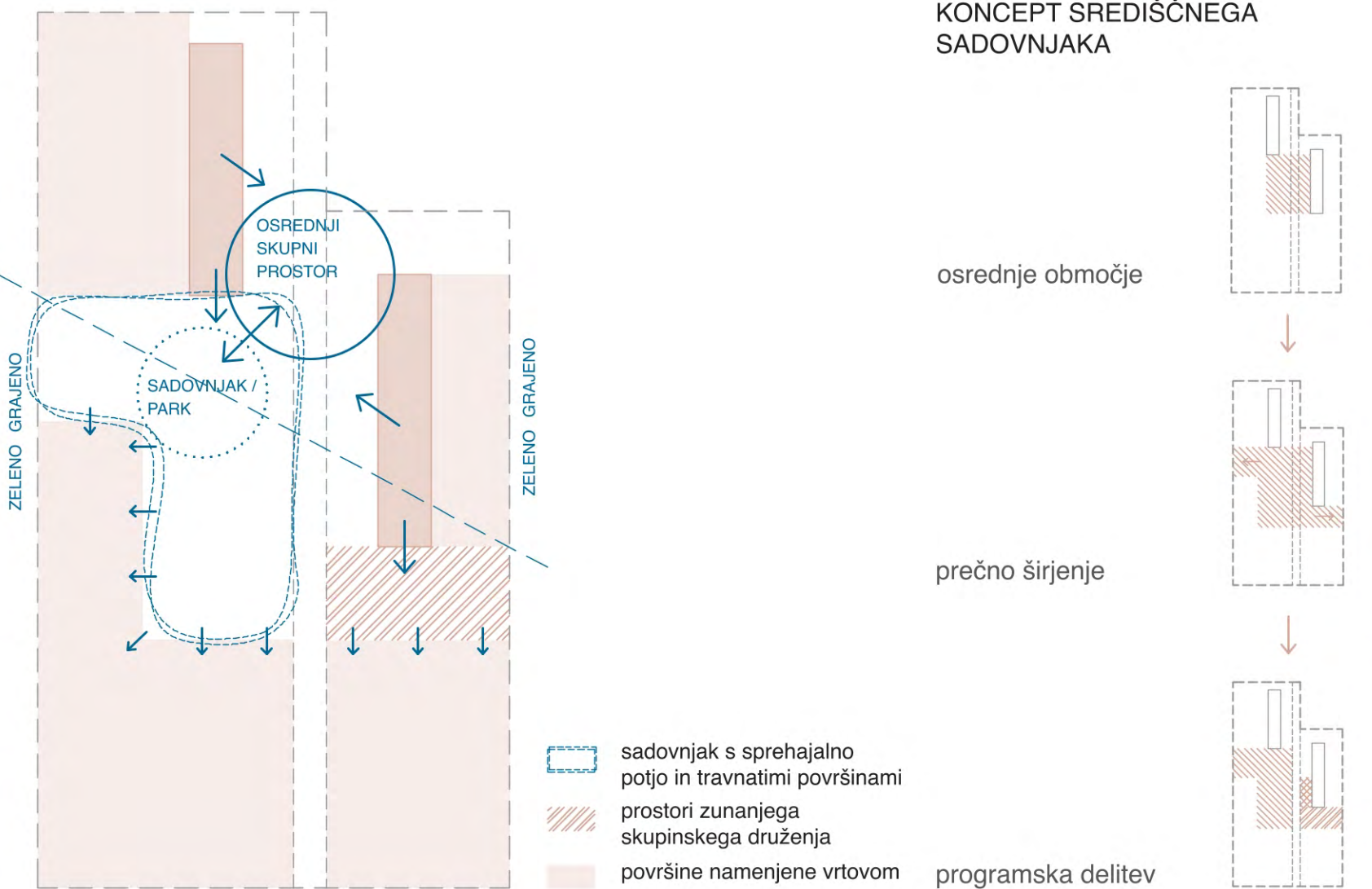
PROCES ZASNOVE

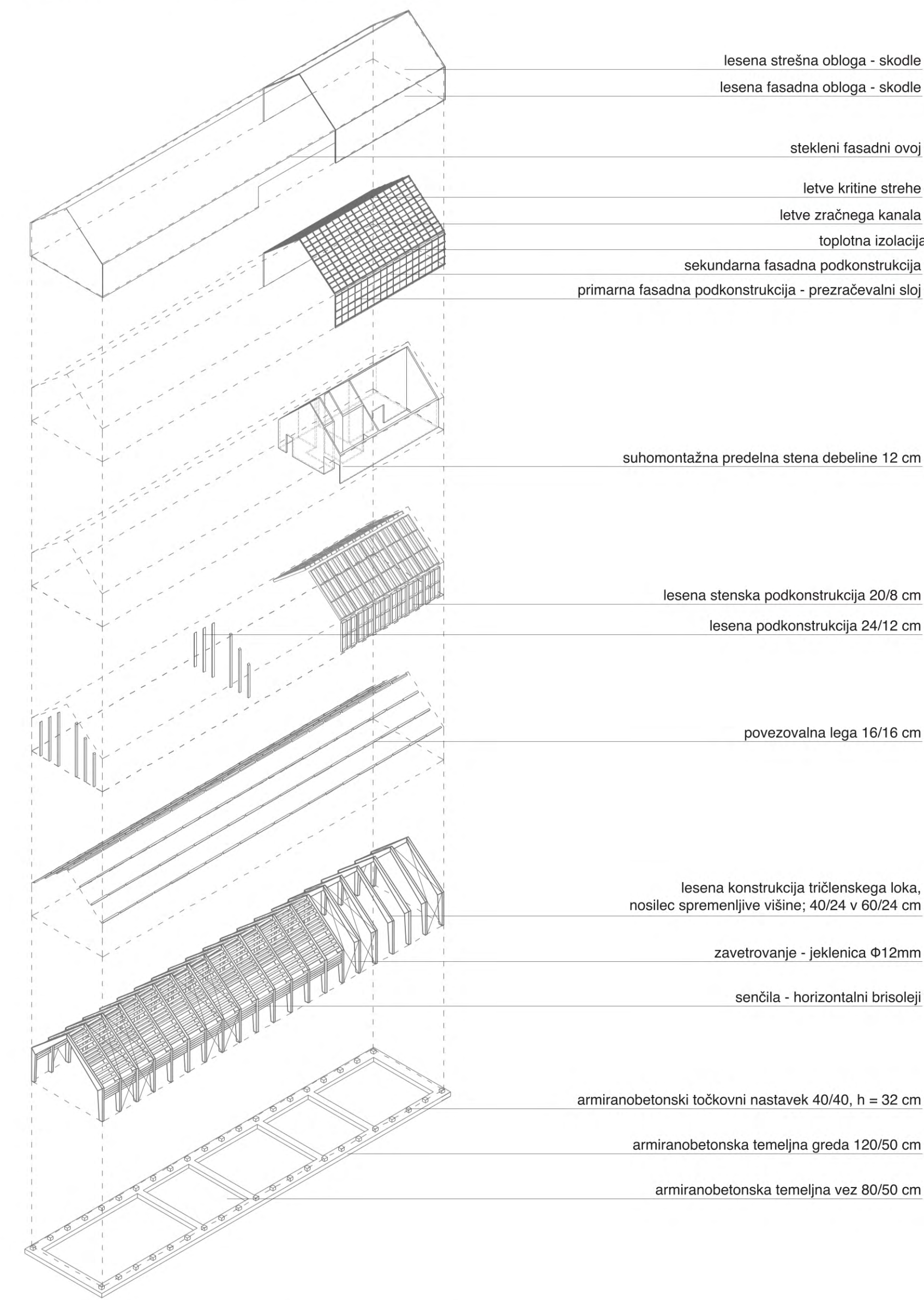
Pri oblikovanju novega volumna se zanašam na že obstoječe grajeno vaško tkivo. Pri posegu zato objekta umestim v prehodni prostor, med bivanjski in pridelovalni program, in ju neposredno navežem na grajeno tkivo. Oblikovani volumen objekta ločim glede na program. Zamik programsko ločenih objektov sledi vaškemu robu in poudari namembnost vmesnega prostora, simetrična dvokapnica in osnovni gabarit objektov pa se povzameta iz obstoječega merila. S tem objekta lažje postaneta del grajenega in postaneta eno z okolico. Tako kot je zunanji prostor deljen na severno zaprtο grajeno tkivo in južni odprt prostor obdelovalnih površin, sta tudi objekta ločena na severni zaprt servisni del in južni del, ki se odpira proti vrtovom.

ZASNOVA SADOVNJAKA - PARKA

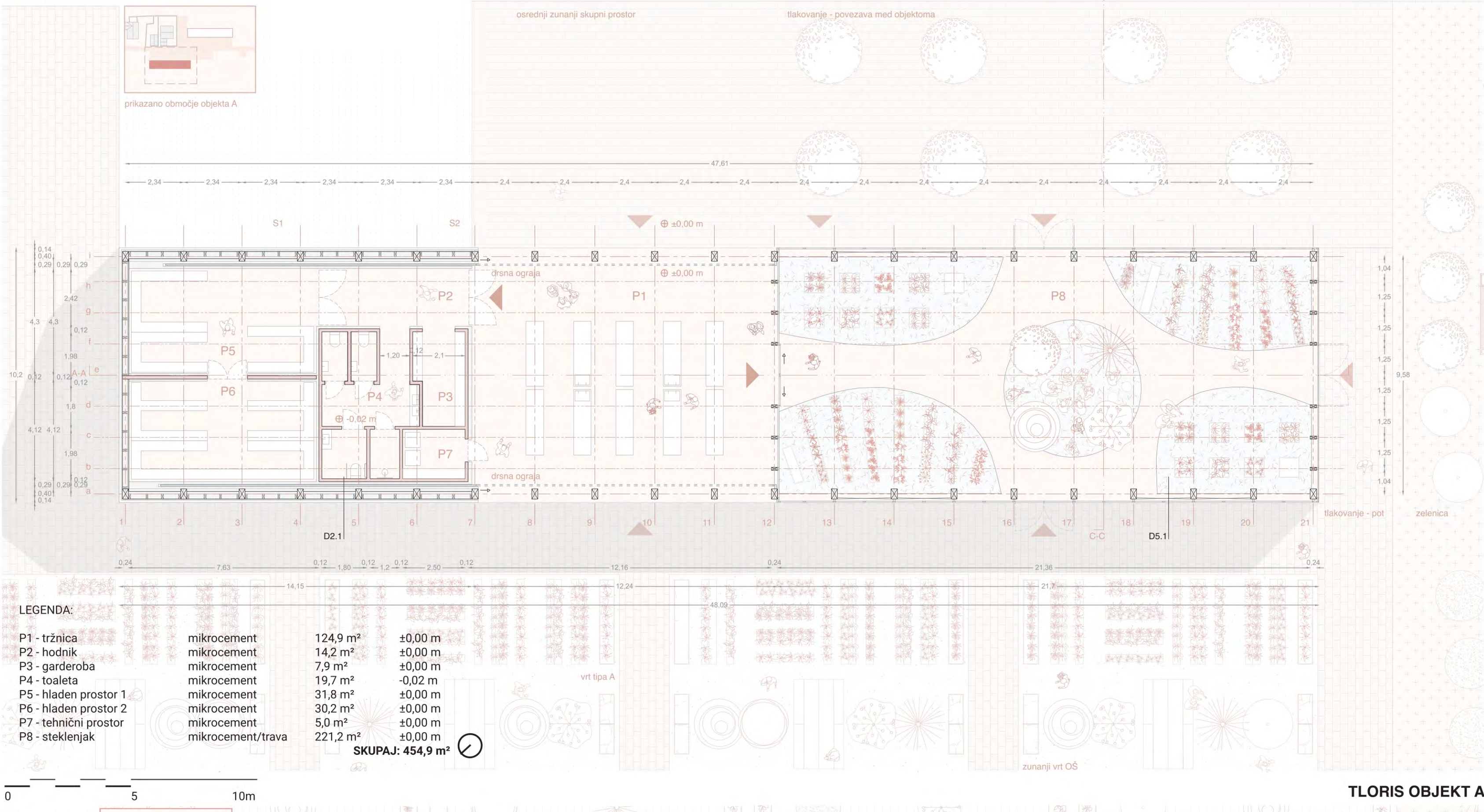
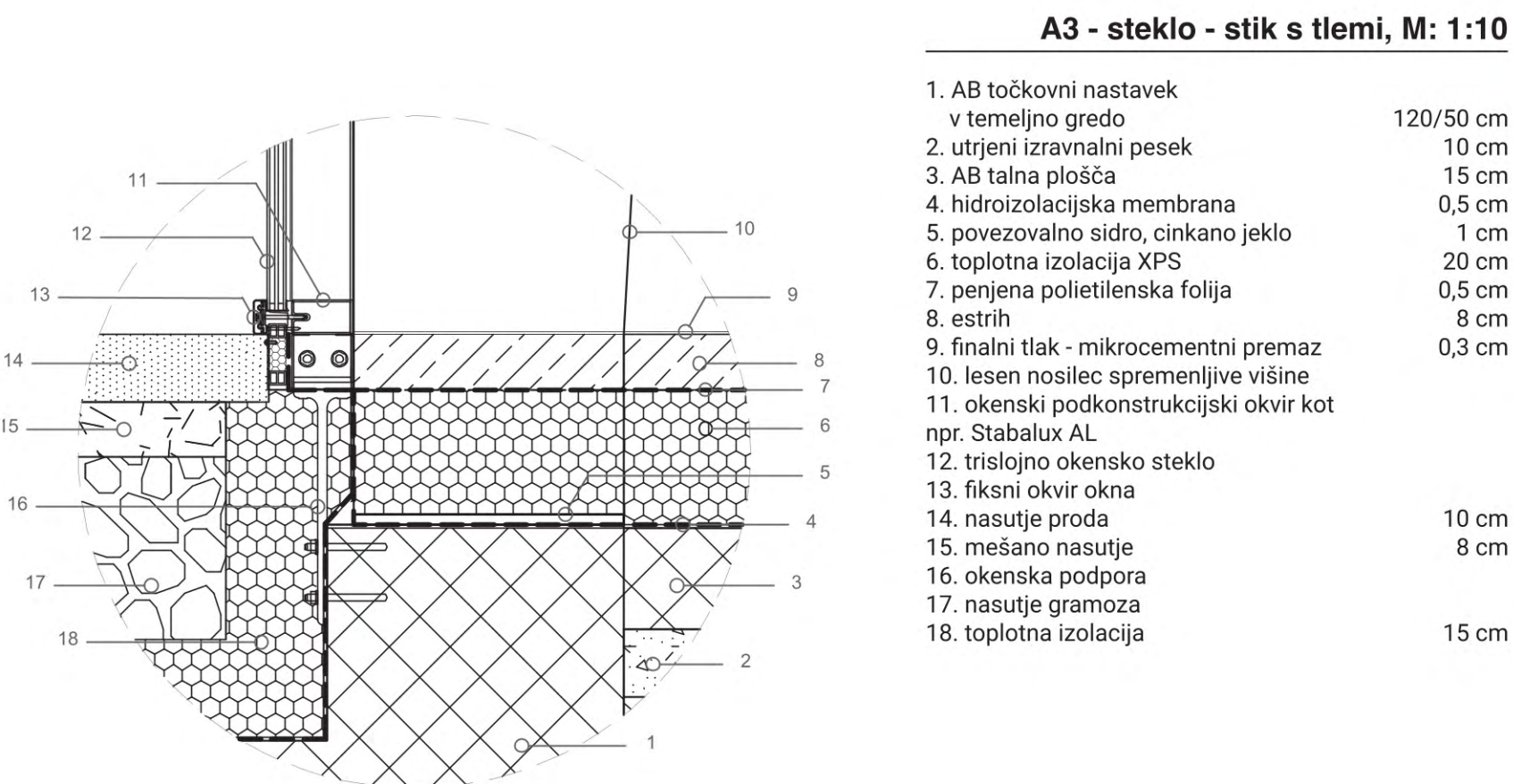
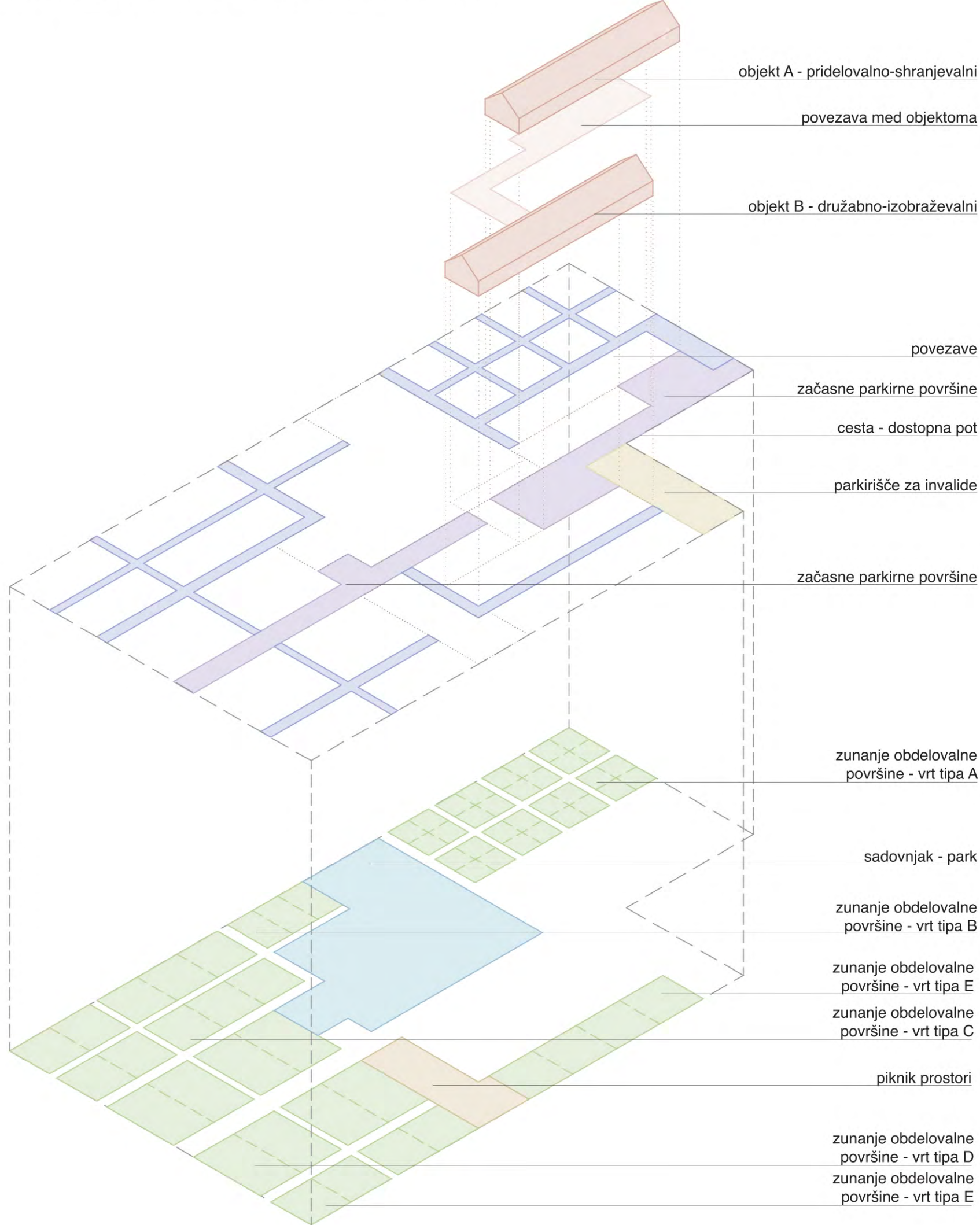
Osrednji zunanji skupni prostor se navezuje na sadovnjak - park, ki območje razdeli na zgornji grajeni in spodnji zeleni program. Novonastali park tako deluje kot povezava med osnovnim programom vrtičkarstva in njemu podpornim programom. S parkom posnemam funkcijo zelenega vaškega roba in nadaljujem zeleno vaško fasado. Kot podaljšek parka v prostor umetim tudi zunanje prostore skupinskega druženja - piknik prostore. S tem v prostoru opredelim mejo ter ustvarim postopni prehod med novo umeščenim grajenim in zelenim programom.

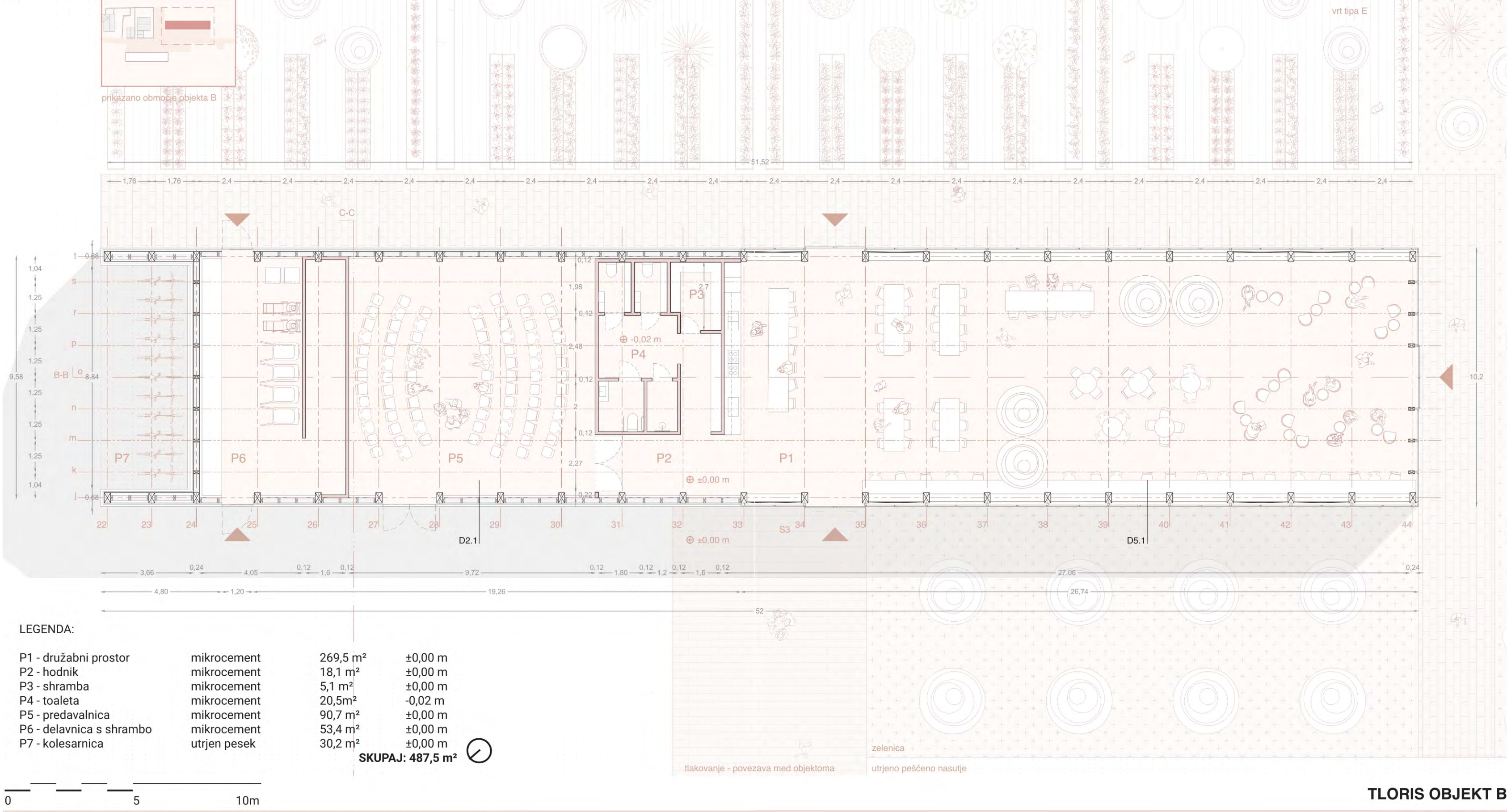
AKSONOMETRIJA KONSTRUKCIJE

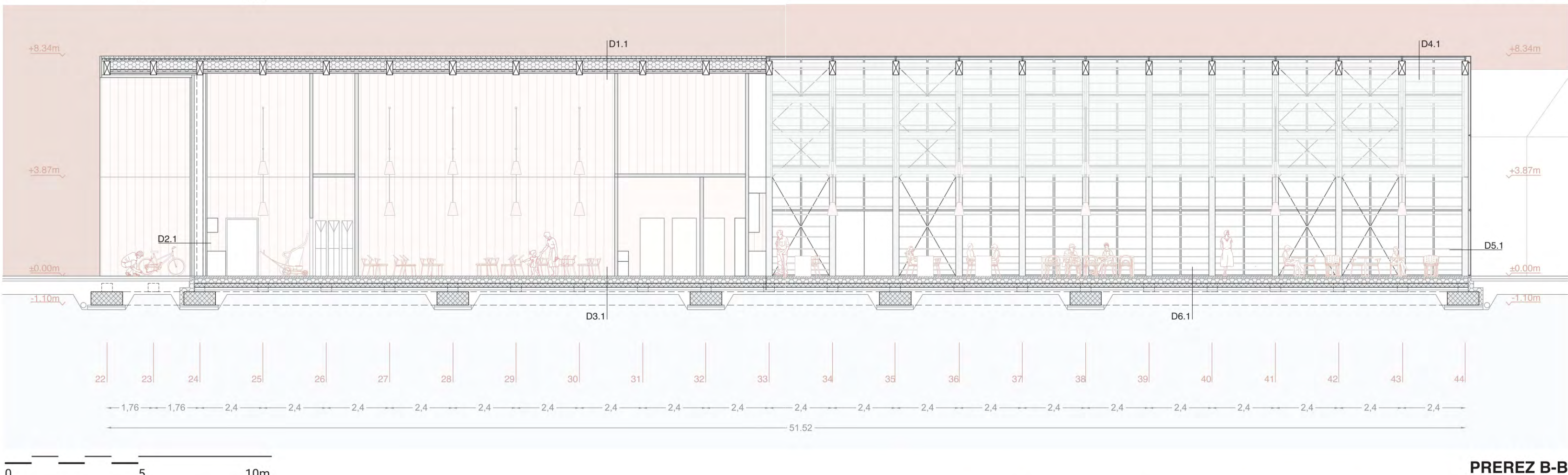
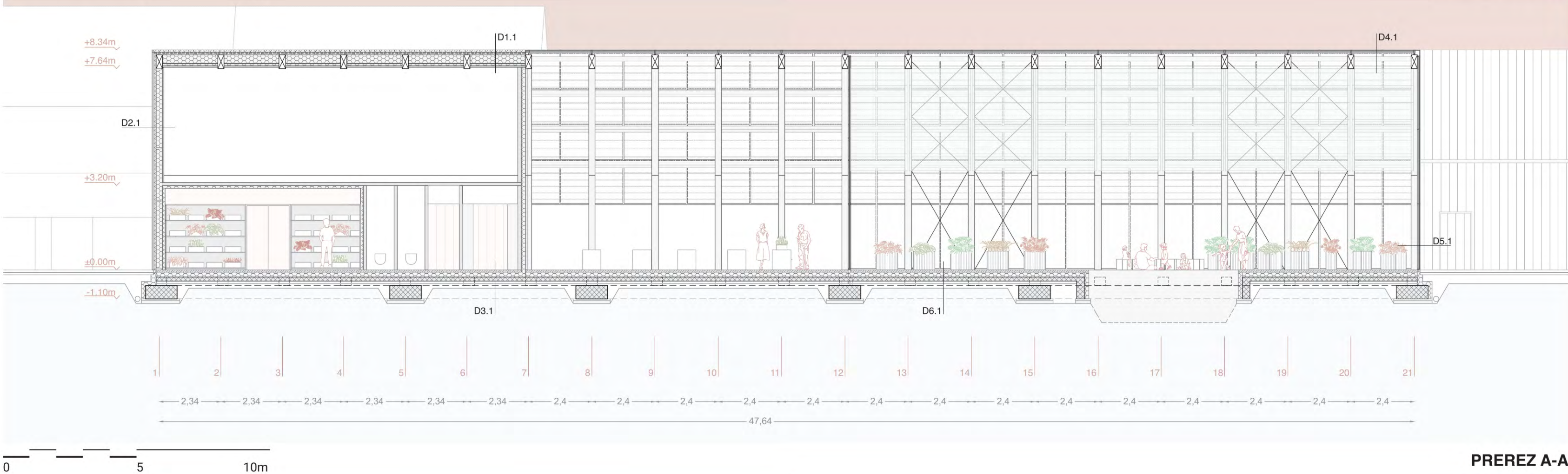
PROGRAMSKA AKSONOMETRIJA

TLORIS OBJEKT A

TLORIS OBJEKT B

FASADA OBJEKT A - ZAHOD M 1:200

FASADA OBJEKT B - JUG M 1:200